

Wartość oczekiwana zawężonego rozkładu t -Studenta

Zmienna losowa R ma niestandardowy rozkład t -Studenta zawężony do przedziału $(\alpha; \beta)$, co zapisujemy $R \sim Tt_{(\alpha; \beta)}(\mu, \sigma^2; v)$, gdy jej gęstość prawdopodobieństwa jest opisana wzorem:

$$g(x) = \sigma^{-1} f_v\left(\frac{x - \mu}{\sigma}\right) \left(F_v\left(\frac{\beta - \mu}{\sigma}\right) - F_v\left(\frac{\alpha - \mu}{\sigma}\right) \right)^{-1}, \quad \alpha < x < \beta. \quad (1)$$

We wzorze (1) $f_v(\cdot)$ i $F_v(\cdot)$ to odpowiednio gęstość prawdopodobieństwa i dystrybuanta standardowego rozkładu t -Studenta $t(0, 1; v)$ z v stopniami swobody. Gdy $\alpha = -\infty$ i $\beta = +\infty$, wzór (1) opisuje gęstość niestandardowego rozkładu t -Studenta na niezawężonym nośniku.

Wartość oczekiwana zmiennej losowej R może być zapisana jako

$$\mathbb{E}(R) = \int_{\alpha}^{\beta} x g(x) dx \quad \text{dla } v > 1$$

lub równoważnie

$$\mathbb{E}(R) = \mu + \sigma \frac{\Gamma((v-1)/2)((v+a^2)^{-(v-1)/2} - (v+b^2)^{-(v-1)/2})v^{v/2}}{2(F_v(b) - F_v(a))\Gamma(v/2)\Gamma(1/2)} \quad \text{dla } v > 1. \quad (2)$$

We wzorze (2) $\Gamma(\cdot)$ to funkcja gamma Eulera, $a = (\alpha - \mu)/\sigma$, $b = (\beta - \mu)/\sigma$. Funkcje $\Gamma(\cdot)$ i $F_v(\cdot)$ są dostępne w pakiecie R jako `gamma` i `pt`, w MATLAB-ie jako `gamma` i `tcdf`.

Przykład. Wektor losowy $\mathbf{R}$ opisuje 3-wymiarowy rozkład t -Studenta z 4 stopniami swobody, którego wartości składowych zostały zawężone do przedziału $[20; 50]$. Parametry $\boldsymbol{\mu}$ oraz $\boldsymbol{\Sigma}$ niezawężonego rozkładu t -Studenta są następujące:

$$\boldsymbol{\mu} = \begin{pmatrix} 45 \\ 35 \\ 40 \end{pmatrix}, \quad \boldsymbol{\Sigma} = \begin{pmatrix} 1 & -2 & -1 \\ -2 & 36 & -8 \\ -1 & -8 & 9 \end{pmatrix}.$$

Należy wyznaczyć wartości oczekiwane zawężonych rozkładów brzegowych.

Rozwiązanie. Rozkład t -Studenta jest ciągły, więc wartość oczekiwana na przedziale domkniętym jest taka sama jak na przedziale otwartym. Z warunków zadania mamy $R_1 \sim Tt_{(20; 50)}(45, 1; 4)$, $R_2 \sim Tt_{(20; 50)}(35, 36; 4)$ i $R_3 \sim Tt_{(20; 50)}(40, 9; 4)$. Po podstawieniu danych do (2) dostajemy:

$$\begin{aligned} \mathbb{E}(R_1) &= 45 + 1 \cdot \frac{\Gamma(3/2)((4 + (-25)^2)^{-3/2} - (4 + 5^2)^{-3/2}) \cdot 4^2}{2(F_4(5) - F_4(-25))\Gamma(2)\Gamma(1/2)} \approx 44,97, \\ \mathbb{E}(R_2) &= 35 + 6 \cdot \frac{\Gamma(3/2)((4 + (-5/2)^2)^{-3/2} - (4 + (5/2)^2)^{-3/2}) \cdot 4^2}{2(F_4(5/2) - F_4(-5/2))\Gamma(2)\Gamma(1/2)} = 35, \\ \mathbb{E}(R_3) &= 40 + 3 \cdot \frac{\Gamma(3/2)((4 + (-20/3)^2)^{-3/2} - (4 + (10/3)^2)^{-3/2}) \cdot 4^2}{2(F_4(10/3) - F_4(-20/3))\Gamma(2)\Gamma(1/2)} \approx 39,83. \end{aligned}$$